

Отримано: 30 березня 2023 р.

Прорецензовано: 1 квітня 2023 р.

Прийнято до друку: 15 квітня 2023 р.

e-mail: volodymyr.pavlyk@nung.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0894-7808>

DOI: 10.25264/2519-2558-2023-17(85)-138-142

Павлик В. І. Риторика федерального президента Німеччини в контексті російсько-української війни: стилістичний та перекладацький аспект. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2023. Вип. 17(85). С. 138–142.

УДК: 81'25:112.2'38 (043.3)

Павлик Володимир Іванович,
кандидат філологічних наук, доцент,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

РИТОРИКА ФЕДЕРАЛЬНОГО ПРЕЗИДЕНТА НІМЕЧЧИНИ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ: СТИЛІСТИЧНИЙ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ

У статті описані екстралінгвальні чинники, функціонально-комунікативні риси, стилістичні засоби та способи їх перекладу в історичній програмній промові федерального президента Франка-Вальтера Штайнмаєра «Зміцнімо все, що нас об'єднує», виголошеної ним 28 жовтня 2022 року. Інформаційна політика стосується усіх суспільних сфер. Вона обумовлює функціонування соціосистеми. Зміна ідей передбачає зміну політичних суспільних наративів, як культурно прийнятої логіки розвитку подій. Наративи емоційно об'єднують людей, створюючи їх ідентичність. Тексти, які несуть у собі головні наративи під час війни, можна назвати одними з найголовніших складових процесу стратегічних комунікацій. Тексти політичних промов політиків під час російсько-української війни є базовими чинниками творення наративів цієї війни в межах тих суспільств, до яких вони звертаються. Основа їхнього впливу на аудиторію – це комплекс творення стилістичної тональності. Стилiстична тональність – це категорія тексту, що уособлює в собі концентрат експресивних засобів, які застосовує автор у своїй мовленнєвій діяльності з метою відображення сутності предмета викладу і свого особистого ставлення до нього. Стилiстична тональність тексту створюється на основі функціонально-комунікативних рис – інваріантних ознак текстів, які базуються на його екстралінгвальних складових і покликані спростити їх виявлення у тексті, що є завданням адресанта. Вони виконують роль посередників між екстралінгвістикою тексту та її мовним втіленням.

Головними функціонально-комунікативними рисами промови федерального президента є «оцінність» та «інвентивність». Стилiстична тональність тексту характеризується використанням метафор, епітетів, антитез і анафори, як виду дистантного повтору. Найбільш ефективними перекладацькими трансформаціями українського перекладу проаналізованої політичної промови є контекстуальна заміна, дослівний переклад, вибір варіантного відповідника, конкретизація, опущення, заміна однієї частини мови на слово іншої частини мови.

Ключові слова: стилістика тексту, політична промова, функціонально-комунікативна риса, стилістична тональність, перекладацькі трансформації.

Volodymyr Pavlyk,
Doctor of Philological Sciences (Ph.D), associate professor,
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas

RHETORIC OF THE FEDERAL PRESIDENT OF GERMANY IN THE CONTEXT OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR: STYLISTIC AND TRANSLATION ASPECT

The article describes extralingual factors, functionally-communicative features, stylistic means and ways of their translation in the historic keynote speech of the Federal President Frank-Walter Steinmeier "Strengthening everything that connects us", delivered by him on October 28, 2022. Information policy concerns all public spheres. It preconditions functioning of the social system. Change of ideas makes provision for a change in political public rhetorics as culturally accepted logic of progression of events. Rhetorics unite people emotionally, creating their identity. Texts carrying the main rhetorics in the course of the war can be called ones of the main constituents of the process of strategic communications. Texts of political speeches of the politicians during the Russian-Ukrainian war are basic factors of creation of rhetorics of this war within the societies addressed by them. The basis of their impact on the audience is the complex of stylistic tonality creation. Stylistic tonality is the text category which embodies the concentration of expressive means used by the author in their speech activity with the purpose of representation of the essence of the subject matter and their personal attitude to it. The stylistic tonality of a text is created based on the functionally-communicative features – invariant features of the texts which are based on its extralingual constituents and are called for simplification of their reveal in the text, which is the task of the addresser. They serve as mediators between the extralinguistics of the text and its linguistic implementation.

The main functionally-communicative features of the speech by the Federal President are "evaluativity" and "inventivity". Stylistic tonality of the text is characterized by the usage of metaphors, epithets, antitheses and anaphor, as a kind of distant repetition. The most effective translation transformations of Ukrainian translation of the analysed political speech are in-context substitution, word-for-word translation, selection of variant equivalent, substantiation, omission, substitution of one part of speech with a word of another part of speech.

Keywords: text stylistics, political speech, functionally-communicative feature, stylistic tonality, translation transformations.

Постановка проблеми. Сучасна лінгвістична наука визначає текст як головну одиницю мовленнєвої комунікації та вказує на необхідність аналізу його різномірної структури. До неї належать екстралінгвальні чинники творення тексту (складові комунікативної ситуації), функціонально-комунікативні риси (стильові риси) та елементи інтегрального конструкту тексту, який об'єднує композицію, архітектоніку та стилістичну тональність тексту певного мовленнєвого жанру. Лінгвістичне дослідження перелічених чинників виявляє співвідношення структури тексту та його семантики, яке обумовлює не просто формування його змісту, але й виконання кінцевої мети самої комунікації – впливу на партнерів у процесі мовленнєвої діяльності. Така тенденція у сучасній лінгвістиці є цілком закономірною та узгоджується з основними принципами вербальної комунікації (комунікативної лінгвістики).

Теорія перекладу на сучасному етапі свого розвитку займається як дослідженням процесу перекладацької діяльності, який включає доперекладацький аналіз тексту, так і аналізом продукту цієї діяльності.

Актуальність теми. Інформаційна політика держави займається організацією процесів появи, розповсюдження і зберігання інформації в соціальних системах. Під час війни соціальні системи особливо чутливі до внутрішніх і зовнішніх інформаційних потоків. Саме тому весь перебіг процесу від продукування текстів-меседжів до зберігання інформації організовується та контролюється усіма суспільствами (Почепцов, 2016: 8). Російсько-українська війна стала тим головним поштовхом, який кардинально змінив риторичу провідних політиків Європейського союзу, до яких належить федеральний президент Федеративної республіки Німеччини Франк-Вальтер Штайнмаєр.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна лінгвістика характеризується підвищеною увагою дослідників до аналізу екстралінгвальної та лінгвістичної складової текстів, пов'язаного з їхнім функціонуванням як одиниць комунікації, масової комунікації зокрема. Цей аналіз визначається як доперекладацький аналіз тексту. Вагомість доперекладацького аналізу для перекладу тексту будь-якого мовленнєвого жанру, що відіграє значну роль у міжкультурній комунікації, забезпечуючи адекватне розуміння ідей автора та збереження істинного смислу вихідного тексту в перекладі, наголошують такі науковці як С. М. Квіт, С. М. Іваненко, В. І. Кононенко, М. П. Брандес.

Одним із досліджень порушеної проблеми є дослідження функціональної специфіки доперекладацького аналізу тексту Я. А. Іваненко. У ньому науковиця розробила методичку доперекладацького аналізу тексту відповідно до функціональної специфіки жанру новели (Іваненко, 2014).

Мета і завдання дослідження. Метою даної статті є окреслення комплексу стилістичної тональності програмної промови федерального президента Німеччини та перекладацьких рішень передачі цієї промови українською мовою. Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань: визначення екстралінгвальних, функціонально-комунікативних особливостей і стилістичних засобів розглянутої політичної промови, аналіз перекладу, промови федерального президента українською мовою (на матеріалі промови «Alles stärken, was uns verbindet» («Зміцнімо все, що нас об'єднує») у перекладі Інтернет-ресурсу «Європейська правда»).

Виклад основного матеріалу. Інформаційна політика стосується усіх суспільних сфер. Вона обумовлює функціонування соціосистеми. Політика подання інформації може переводити соціосистеми на новий рівень розвитку, ведучи їх еволюційним чи революційним шляхом. Рух суспільства може бути змінено лише через зміну ідей. (Почепцов, 2016: 23). Для цього необхідно «вплинути на інтелектуалів, вчителів та письменників, використовуючи обґрунтовані аргументи» (Blundell, 2007: 40).

Зміна ідей передбачає зміну політичних суспільних наративів, як культурно прийнятої логіки розвитку подій, розповіді, сюжету, за якими розвивається подія. Наративи емоційно об'єднують людей, створюючи їх ідентичність. Тексти, які несуть у собі головні наративи під час війни, можна назвати одними з найголовніших складових процесу стратегічних комунікацій. (Почепцов, 2016: 77).

Тексти політичних промов вагомим політиків США та Європи під час російсько-української війни є базовими чинниками творення наративів цієї війни в межах тих суспільств, до яких вони звертаються. Основа їхнього впливу на аудиторію – це комплекс творення стилістичної тональності. У монографії “Поліфонія тексту” С.М. Іваненко характеризує стилістичну тональність як категорію тексту, що уособлює в собі концентрат експресивних засобів, які застосовує автор у своїй мовленнєвій діяльності з метою відображення сутності предмета викладу і свого особистого ставлення до нього (Іваненко, 1999: 77). Експресивність визначається при цьому як ефект, що виникає при будь-якому відхиленні від норм мовного узуса з раціональної чи емоційної причини (Sandig, 2004: 210).

Стилістична тональність тексту створюється на основі стильових рис текстів мовленнєвого жанру або функціонально-комунікативних рис. Функціонально-комунікативні риси (ФКР) – це інваріантні ознаки текстів, які базуються на його екстралінгвальних складових і покликані спростити виявлення цих комунікативних чинників у тексті жанрової форми, що є завданням адресанта. Вони виконують роль посередників між екстралінгвістикою тексту та її мовною об'єктивністю. Головним екстралінгвальним чинником творення текстів мовленнєвих жанрів є комунікативна ситуація. До неї належать комунікативний намір, предмет комунікації, адресант і адресат (Michel, 2001: 19).

Міжнародні оглядачі вважають, що промова федерального президента Ф.-В. Штайнмаєра в палаці Бельвю 28 жовтня 2022 року різко змінила риторичу керівництва ФРН стосовно російсько-української війни і ролі Німеччини в ній. Аналіз комплексу творення стилістичної тональності тексту промови найперше визначає комунікативну ситуацію, як головний екстралінгвальний чинник тексту. До неї належать комунікативний намір «пояснення» (Klären), який об'єднує в собі інформування з акцентом на отриманні враження/переживання (erlebnisbetontes Informieren), переконування (Überzeugen) та мобілізацію (до дії) (Mobilisieren zum Handeln)). За В. Шмідтом, ми визначаємо комунікативний намір (Kommunikationsabsicht) як «елемент необмеженої кількості можливих інтенцій, які, в межах різноманітної суспільної діяльності, спрямовані на вплив на свідомість індивідуального або групового партнера по комунікації з метою зміни поведінки або вирішення проблеми в межах комунікативного процесу» (Funktional-kommunikative Sprachbeschreibung, 1981: 32). Предметом комунікації промови є політика / російсько-українська війна. Адресант промови – це федеральний президент Німеччини Ф.-В. Штайнмаєр. Адресатом промови є громадяни Федеративної республіки Німеччина.

Визначеними функціонально-комунікативними рисами (ФКР) промови федерального президента є ФКР «оцінність» та «інвентивність». Вони обумовлені комунікативним наміром «пояснення». Екстралінгвальні компоненти творення тексту тісно пов'язані між собою. Комунікативна мета промови – вплинути на адресата. Вплив досягається за допомогою оцінювання явищ, описаних у тексті промови Ф.-В. Штайнмаєра. Висловлення, що містить оцінку, поєднує раціональний та емоційні моменти. Під інвентивністю («inventiv») В. Шмідт розуміє процес викриття взаємозалежностей. ФКР “інвентивність” у тексті указує на ті думки, яким адресат повинен приділити особливу увагу. Це відбувається за допомогою раціонального та емоційного виділення, вимагає вицелювання певних аспектів, наголошення певних елементів висловлення (Funktional-kommunikative Sprachbeschreibung, 1981: 197). ФКР “інвентивність” пов'язана з описаною вище ФКР “оцінність”, вона є її складовою. Відображення причинно-наслідкових зв'язків у текстах політичної промови є тим ключем, який використовується адресантом для висловлення своєї експліцитної чи імпліцитної оцінки явища, описаного у тексті.

Головними лексичними засобами ФКР «оцінність» аналізованої політичної промови є вживання повнозначних емоційно-оцінних експресивних лексем (загальноновживані лексеми з негативною семантикою):

(1) *Diese Menschen erzählten mir, ... wie dieser 24. Februar, wie der Schrecken des Krieges in ihr ganz normales Leben brach: der ungeheure Lärm der Einschläge, der Rauch, das Feuer, ihre pure Angst – diese Frauen und Männer zitterten, als sie mir davon berichteten («Schrecken des Krieges» – «жах війни», «der ungeheure Lärm der Einschläge» – «жахливий шум вибухів», «der Rauch» – «дим», «das Feuer» – «вогонь», «ihre pure Angst» – «їх страх в чистому вигляді»).*

(2) *Meine Damen und Herren, jede und jeder von Ihnen erinnert sich an diesen 24. Februar. Auch ich. Das Sirenenengeheul, der dunkle Rauch über Kiew, die schrecklichen Bilder dieses Morgens, sie gingen und gehen mir unter die Haut. Und sie markierten das endgültige, bittere Scheitern jahrelanger politischer Bemühungen, auch meiner, genau diesen schrecklichen Moment zu verhindern («Das Sirenenengeheul» – «виття сирени», «der dunkle Rauch über Kiew» – «темний дим над Києвом», «die schrecklichen Bilder dieses Morgens» – «жахливі картини цього ранку», «das endgültige, bittere Scheitern» – «остаточний, гіркий провал», «diesen schrecklichen Moment zu verhindern» – «перешкодити цьому жахливому моменту»).*

Головними синтаксичними засобами ФКР «оцінність» є уживання метакомунікативних риторичних питань, окличних речень (ексclamативних тверджень, наказових речень-пропозицій).

(3) *Aber wir leben eben nicht in einer idealen Welt, wir leben im Konflikt. Und dafür brauchen wir Konfliktinstrumente. Und ja, Sanktionen haben Kosten, auch für uns. Was wäre denn die Alternative? Tatenlos diesem verbrecherischen Angriff zuschauen? Einfach weitermachen, als wäre nichts geschehen? Es ist doch unser Interesse, dass wir uns mit unseren Partnern Russlands Rechtsbruch entgegenstemmen. – Але ми власне живемо не в ідеальному світі. Ми живемо в умовах конфлікту. І тому нам потрібні конфліктні інструменти. Так, санкції мають свою ціну, в тому числі й для нас. Але якою була б альтернатива? Стояти осторонь і спостерігати за цією злочинною агресією? Просто продовжувати жити так, ніби нічого не сталося? Ні, в наших інтересах – протистояти російському беззаконню разом із нашими партнерами.*

(4) *Es ist eine Zerreißprobe, die uns auch keiner abnimmt und für die es keinen einfachen Ausweg gibt. Wie können wir das bestehen als Land, das selbst verunsichert ist? Woher nehmen wir die Stärke, Widersprüche auszuhalten, wenn wir selbst von Zweifeln geplagt sind? – Це випробування на міцність, яке у нас ніхто не позбавить і з якого немає простого виходу. Як ми можемо пройти його як країна, яка невпевнена в собі? Звідки нам узяти силу подолання протиріч, якщо нас мучать сумніви?*

(5) *Beweisen wir jetzt unsere Stärke in der Veränderung! Ermöglichen wir unseren Kindern und Kindeskindern ein gutes Leben auf unserem Planeten! Wir haben das in der Hand! – Доведемо тепер нашу силу в процесі змін! Зробимо можливим для наших дітей і внуків хороше життя на нашій планеті! Це в наших руках!*

(6) *Vertrauen wir einander – und vertrauen wir uns selbst! Und lassen wir uns nicht entmutigen vom Gegenwind, der uns in dieser neuen Zeit entgegenweht. Es kommt nicht darauf an, dass alle dasselbe tun – aber dass wir eines gemeinsam im Sinn haben: alles zu stärken, was uns verbindet! – Давайте повіримо один в одного – і давайте повіримо в себе! Давайте не зупинятися перед зустрічним вітром, який приносить цей новий день і епоха. Все залежить не від того, що всі роблять те ж саме – але від того, про що ми всі разом думаємо: зміцнімо все, що нас об'єднує!*

Репрезентативні засоби ФКР «інвентивність» – це сполучники протиставлення (*aber, oder, sondern, nur*), каузальні прилівники та сполучники (*denn, deshalb, doch, auch*) та прислівник умови та наслідку (*so*):

(7) *Ja, wir müssen unsere Verwundbarkeit reduzieren, wir müssen einseitige Abhängigkeiten verringern. Aber das bedeutet eben nicht weniger Vernetzung mit der Welt, sondern, das wird Sie überraschen, mehr. Nicht binden an wenige, sondern Chancen und Risiken streuen. Deshalb rate ich uns: Verlernen wir nach dem Epochenbruch, über den wir sprechen, nicht all das, was deutsche Außenpolitik stark gemacht hat.*

(8) *Aber dieses Lob aufs Ehrenamt, das darf nicht mehr nur Sache von Sonntagsreden sein. Fakt ist: Das klassische Ehrenamt altert, Verantwortung verteilt sich auf weniger Schultern. Dabei ist der Einsatz für andere – gerade in den Zeiten des Gegenwinds – unverzichtbar! Oder ich könnte sagen: systemrelevant! Eben deshalb müssen wir neue Wege finden, wie wir Entfremdung entgegenwirken.*

(9) *Doch zur Wahrheit gehört auch: Mit diesem Winter ist es nicht getan. So sehr uns die Sorgen vor Inflation, Energiepreisen und dem Krieg gerade umtreiben: Es wird auch nach diesem Winter, auch nach dieser wirtschaftlichen Talsohle kein einfaches Zurück zum Davor geben können. Denn auch wenn der Krieg die politische Tagesordnung verschoben hat – auch der Klimawandel fordert unser entschiedenes Handeln, auch und gerade jetzt!*

Комплекс творення стилістичної тональності політичної промови федерального президента складається з лексико-семантичних і синтаксичних стилістичних засобів. Найбільш вживаними лексико-семантичними стилістичними засобами проаналізованої промови є метафора, епітет і антитеза. Синтаксичним стилістичним засобом є анафора як дистантно-го повтору. Саме переклад цих стилістичних засобів цікавий з точки зору перекладацьких трансформацій, які проведені перекладачем в процесі передачі промови українською мовою. І. Ю. Сіягівська визначає перекладацькі трансформації як міжмовні перетворення, перебудову елементів вихідного тексту, операції перевиряження сенсу або перефразування з метою досягнення перекладацького еквівалента (Сіягівська, 2014: 89). Серед головних способів перекладу / трансформацій В. І. Карабан виділяє контекстуальну заміну, вибір варіантного відповідника, смисловий розвиток, конкретизацію, генералізацію, додавання й вилучення слова, заміна однієї частини мови на слово іншої частини мови (Карабан, 2004: 279). Наведемо приклади перекладацьких трансформацій, які використані при передачі стилістичних особливостей історичної програмної промови федерального президента Німеччини українською мовою, здійсненого Інтернет-ресурсом «Європейська правда»:

(10) *Der 24. Februar war ein Epochenbruch. Er hat auch uns in Deutschland in eine andere Zeit, in eine überwunden geglaubte Unsicherheit gestürzt: eine Zeit, gezeichnet von Krieg, Gewalt und Flucht, von Sorge vor der Ausbreitung des Krieges zum Flächenbrand in Europa. – 24 лютого стало днем зміни епох. Нас тут, у Німеччині, цей день також переніс у інший час, у невизначеність, яку ми, як нам здавалося, подолали: в час війни, насильства та втечі, страху перед поширенням війни у Європі, як лісової пожежі. («Epochenbruch» – «зміна епох») (метафора) – «зміна епох» (контекстуальна заміна); «Er hat ... uns... in eine andere Zeit gestürzt...» – «Вона кинула нас ... у інший час» (метафора, персоніфікація) – «Нас ... цей день переніс*

у іншій час» (контекстуальна заміна); «*Flächenbrand*» – «велика пожежа» (метафора) – «лісова пожежа» (конкретизація).

(11) Am 24. Februar hat Putin nicht nur Regeln gebrochen und das Spiel beendet. Nein, er hat das ganze Schachbrett umgeworfen! Russlands brutaler Angriffskrieg in der Ukraine hat die europäische Sicherheitsordnung in Schutt und Asche gelegt. – 24 лютого Путін не просто порушив правила і закінчив гру. Він просто скинув на підлогу шахівницю, на якій велася гра! Жорстока агресивна війна Росії в Україні перетворила на попід європейський безпековий порядок. («*Regeln gebrochen*» – «порушив правила», «*das Spiel beendet*» – «закінчив гру», «*das ganze Schachbrett umgeworfen*» – «перевернув усю шахівницю» (метафора) – «порушив правила, закінчив гру (дослівний переклад), скинув на підлогу шахівницю, на якій велася гра» (контекстуальна заміна, додавання); «*brutaler Angriffskrieg*» – «жорстока загарбницька війна (експресивний епітет) – «жорстока агресивна війна» (вибір варіантного відповідника); «*in Schutt und Asche gelegt*» – «зруїнувала ущент» (метафора, експресивний фразеологізм) – «перетворила на попід» (опущення частини експресивного фразеологізму).

(12) Ein ungerechter Friede ist keine Lösung, weil er den Keim neuer Gewalt in sich trägt. Mehr noch, ein ungerechter Friede würde all jene auf der Welt bestärken, deren Machthunger kein Recht und keine Regeln kennt. – Несправедливий мир не є миром – він несе в собі насіння нових воєн. Несправедливий мир посилює усіх тих у світі, чия жага до влади не знає законів і правил. («*den Keim neuer Gewalt in sich trägt*» – «несе у собі зародок насильства» (метафора) – «несе у собі насіння нових воєн» (вибір варіантного відповідника, контекстуальна заміна); «*Machthunger*» – «жага до влади» (метафора, дослівний переклад).

(12) Den Frieden wollen, aber Waffen ins Kampfgebiet liefern; eine Kriegspartei unterstützen, aber selbst nicht im Krieg sein; Sanktionen gegen andere beschließen, aber auch selbst darunter leiden – ja, das sind Widersprüche, und ich höre jeden Tag, wie viele Deutsche daran zweifeln, manche sogar verzweifeln. – Бажати миру, але постачати зброю в зону бойових дій; підтримувати одну зі сторін у війні, не перебуваючи при цьому в стані війни; накладати санкції на інших, але при цьому самому страждати від них – це дійсно протиріччя, і я щодня чую, як багато німців сповнені сумнівів або навіть відчаю через них. (Антитези, дослівний переклад)

(13) Widerstandskräfteige Bürger treten ein für ihre Meinungen, äußern ihre Sorgen – aber sie lassen sich nicht vereinnahmen von denen, die unsere Demokratie attackieren. Widerstandskräfteige Bürger unterscheiden zwischen der notwendigen Kritik an politischen Entscheidungen – und dem Generalangriff auf unser politisches System. Widerstandskräfteige Bürger halten Unsicherheit aus und lassen sich nicht verführen von denen, die einfache Lösungen versprechen. Sie erwarten mit Recht, dass Politik sich in dieser schwierigen Zeit auf das Wichtigste konzentriert, dass Pragmatismus über ritualisierte Schaukämpfe siegt. Widerstandskräfteige Bürger fordern Freiraum für ihre eigene Art zu leben – aber vergessen nicht, wie sehr wir alle auf andere angewiesen sind. Widerstandskräfteige Bürger verlangen sich etwas ab: Respekt und Vernunft zum Beispiel. Das ist schwer, richtig schwer! Aber nur so können wir dem Gift des Populismus, der Gefahr des Auseinanderdriftens wirksam etwas entgegensetzen. – Стійкі громадяни відстоюють те, у що вони вірять, і вони висловлюють свою стурбованість – але вони також мають вміння відсікати тих, хто атакує нашу демократію. Стійкі громадяни розрізняють необхідну критику політичних рішень і тотальні атаки на нашу політичну систему. Стійкі громадяни можуть впоратися з невизначеністю, їх не вводять в оману ті, хто обіцяє прості рішення. Але вони мають справедливо очікувати, що політики в ці важкі часи зосередяться на найважливішому і відкладуть убк ритуальні спаринги. Стійкі громадяни вимагають можливості жити так, як вважають за потрібне – але вони також не забувають, наскільки ми всі залежимо одне від одного. Стійкі громадяни вимагають для себе самих поваги і розуму. Це єдина ефективна протиотрута від популізму, від небезпеки того, що нас роз'єднують. (Дистантний повтор: анафора, вибір варіантного відповідника: «*Widerstandskräfteige Bürger*» – «громадяни, що чинять опір» – «стійкі громадяни»)

Висновки. Дана розвідка описує стилістичний та перекладацький аспект тексту політичної промови, що є актуальним, зважаючи на інформаційну політику демократичних держав в умовах російсько-української війни та спрямуванням досліджень сучасної стилістики тексту в напрямку опису та унормування системи мовленнєвих жанрів. Головними функціонально-комунікативними рисами промови федерального президента є ФКР «оцінність» та «інвентивність». Стилiстична тональність тексту характеризується використанням метафор, епітетів, антитез і анафори, як виду дистантного повтору. Найбільш ефективними перекладацькими трансформаціями українського перекладу проаналізованої політичної промови є контекстуальна заміна, дослівний переклад, вибір варіантного відповідника, конкретизація, опущення, заміна однієї частини мови на слово іншої частини мови. Перспективи використання результатів дослідження вбачаємо у подальших пошуках можливих рішень опису жанрової системи політичного дискурсу в умовах інформаційної політики під час російсько-української війни.

Література:

1. Іваненко С.М. Поліфонія тексту : монографія. Київ : Видавничий центр КДЛУ, 1999. 318 с.
2. Іваненко Я.А. Функціональна специфіка доперекладацького аналізу тексту сучасних німецькомовних новел : автореф. дис. на здобуття наук ступеня к. філол. наук : 10.02.16. Одеса, 2014. 18 с.
3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилiстичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2004. 564 с.
4. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни. Київ : Києво-Могилянська академія, 2016. 502 с.
5. Сіняговська І. Ю. Визначення та класифікація перекладацьких трансформацій у процесі художнього перекладу тексту. *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Серія Філологія. Мовознавство.* 2014. Вип. 209. С. 89–93.
6. Blundell J. Waging the war of ideas. London, 2007.
7. Funktional-kommunikative Sprachbeschreibung. Theoretisch-methodische Grundlegung : von einem Autorenkollektiv unter Leitung von Wilhelm Schmidt. Leipzig : VEB Bibliografisches Institut, 1981. 276 S.
8. Michel G. Stilistische Textanalyse: eine Einführung. Frankfurt am Main. 2001. 221 S.
9. Sandig B. Textstilistik des Deutschen. Berlin, New York : Walter de Gruyter, 2006.

References:

1. Ivanenko S.M. (1999). Polifoniya tekstu : monohrafiya : [Text polyphony]. Kyiv. 268 s. [in Ukrainian].
2. Ivanenko Ya.A. (2014) Funktsionalna spetsyfyka doperekladatskoho analizu tekstu suchasnykh nimetskomovnykh novel : 10.02.16 [Functional specifics of pre-translation text analysis of modern German novels]. Odesa, 2014. 18 s. [in Ukrainian].
3. Karaban V. I. (2004) Pereklad anhliys'koyi naukovoyi i tekhnichnoyi literatury. Hramatychni trudnoshchi, leksychni, terminolohichni ta zhanrovo-stylistychni problemy. [Translation of English scientific and technical literature. Grammatical difficulties, lexical, terminological and genre-stylistic problems]. Vinnytsya : Nova knyha. 564 s. [in Ukrainian].
4. Pocheptsov H. (2016) Suchasni informatsiyni viyny. [Modern information wars]. Kyiv : Kyievo-Mohylyans'ka akademiya. 502 s. [in Ukrainian].
5. Sinyahovs'ka I. Yu. (2014) Vyznachennya ta klasyfikatsiya perekladats'kykh transformatsiy u protsesi khudozhn'oho perekladu tekstu. *Naukovi pratsi [Chornomors'koho derzhavnoho universytetu imeni Petra Mohyly kompleksu «Kyievo-Mohylyans'ka akademiya»]. [Definition and classification of translation transformations in the process of artistic translation of a text. Scientific works [of the Petro Mohyla Black Sea State University of the Kyiv-Mohyla Academy complex]. Philology series. Linguistics.]* Nr. 209. p. 89–93. [in Ukrainian].
6. Blundell J. (2007) Waging the war og ideas. London.
7. Funktional-kommunikative Sprachbeschreibung. (1981) Theoretisch-methodische Grundlegung : von einem Autorenkollektiv unter Leitung von Wilhelm Schmidt. Leipzig : VEB Bibliografisches Institut. 276 S. [in German].
8. Michel G. (2001) Stilistische Textanalyse: eine Einführung. Frankfurt am Main. 221 S. [in German].
9. Sandig B. (2006) Textstilistik des Deutschen. Berlin, New York : Walter de Gruyter. [in German].